

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Obvladovanje zasvojenosti otrok in mladostnikov z digitalnimi tehnologijami

Revizija smotrnosti poslovanja
Revizijsko obdobje: 1. 1. 2018 do 31. 12. 2021

Prekomerna uporaba in zasvojenost z digitalnimi tehnologijami

Prekomerna uporaba

je preseganje priporočenega obsega uporabe digitalnih tehnologij predvsem iz dolgčasa, pri čemer lahko oseba uporabo kadarkoli omeji ali prekine, saj **od uporabe še ni odvisna**.

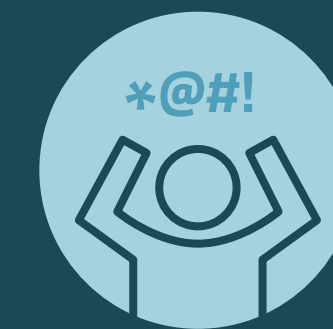
Zasvojenost

je zatekanje osebe k uporabi digitalnih tehnologij predvsem zaradi reševanja določene čustvene stiske, pri tem pa obsega **uporabe ni sposobna omejiti**.

Posledice prekomerne uporabe in zasvojenosti

spremembe spalnih, prehranjevalnih in higienskih navad

čustvene reakcije ob onemogočanju uporabe, zapiranje vase, razdražljivost

izguba občutka za čas in laganje o času uporabe

izguba zanimanja za druge aktivnosti, nezmožnost ohranjanja zbranosti

pretirana utrujenost in izčrpanost

težave z vidom, glavoboli

prekomerna telesna teža in debelost

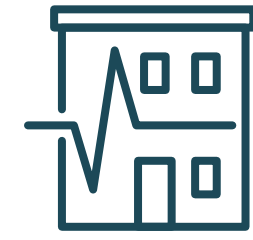
lahko se pojavijo depresija, anksioznost in psihoze

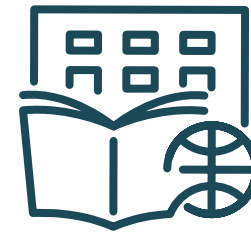
Ali država pozna razsežnost problematike digitalnih zasvojenosti?

MDDSZ
Ministrstvo za delo,
družino, socialne zadeve
in enake možnosti

MZ
Ministrstvo
za zdravje

MIZŠ
Ministrstvo za
izobraževanje,
znanost in šport

Država je aktivna pri izvajanju raziskav in analiz →

Raziskava
PISA 2018

Raziskava
HBSC 2020

Raziskava
KiDiCoTi 2020

Raziskava
IRSSV 2020

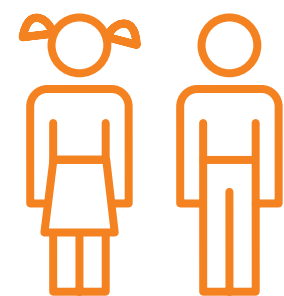

Raziskava
ZRSŠ 2021

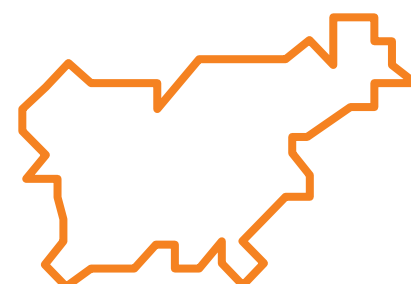
vendar se
povečini nanašajo na
otroke in mladostnike
**do 18 let v času
epidemije
covid-19**

Kljub temu pa analize ne dajo odgovora

KOLIKO
otrok in mladostnikov je zasvojenih
ali imajo težave s prekomerno
uporabo digitalnih tehnologij?

KJE V DRŽAVI
je problematika večja in
so potrebe po pomoči večje?

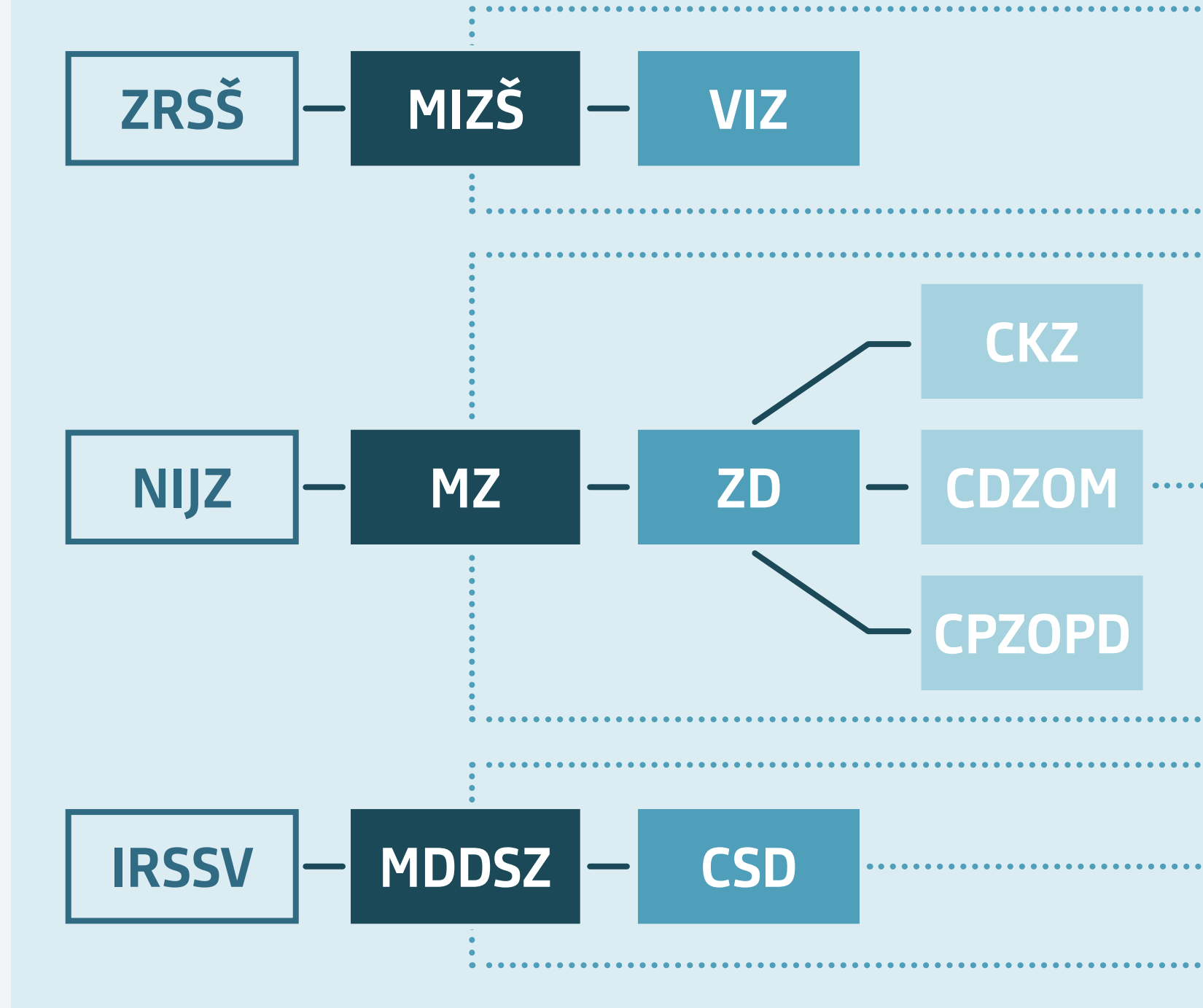
Zaradi navedenih pomanjkljivosti **pogoji** za učinkovito načrtovanje ukrepov **niso zagotovljeni.**

Kakšne so vloge deležnikov?

STARŠI ali SKRBNIKI (vzgoja in zgled)

DRŽAVA (načrtovanje ukrepov in sistemska ureditev)

DRUGI IZVAJALCI (izvajanje projektov)

- Center za varnejši internet
- Svetovalni centri za otroke, mladostnike in starše
- Deležniki, ki izvajajo program NEVERJETNA LETA
- Zunanji izvajalci
- Centri za družine

NEUSTREZNO NAČRTOVANJE UKREPOV:

NI JASNO, kdo naj jih izvede.

NI JASNO, koliko denarja je treba zagotoviti.

Ključno vlogo pri obvladovanju zasvojenosti imajo starši ali skrbniki, država pa dopolnilno!

7 strateških dokumentov **9** izvedbenih dokumentov **12** ukrepov/kazalnikov →

Cilji in ukrepi se nanašajo na nekemične, ne pa posebej na digitalne zasvojenosti.

Zaradi navedenih pomanjkljivosti **pogoji** za učinkovito izvajanje ukrepov **niso zagotovljeni.**

Ali je organiziranost deležnikov pregledna?

Naloge deležnikov niso natančno določene.

Posledično ni jasno, kateri deležniki naj izvajajo preventivne ukrepe ter katere oziroma kateri deležniki naj ukrepajo za odpravo digitalne zasvojenosti ter kako.

Noben deležnik ni specializiran za zdravljenje digitalne zasvojenosti.

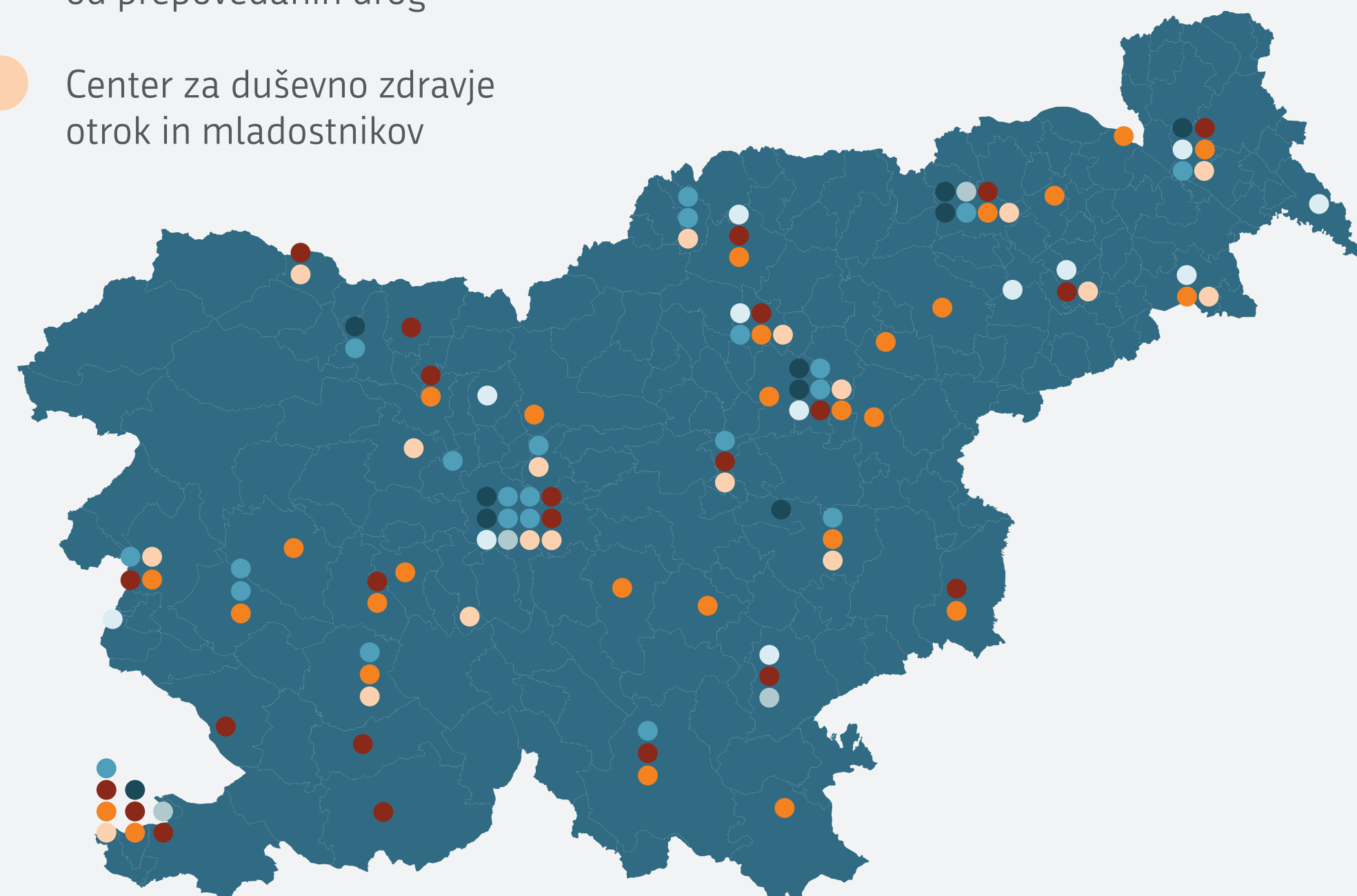
Noben deležnik ne spremlja, katere aktivnosti za preprečevanje in zdravljenje digitalne zasvojenosti se že izvajajo ter koliko otrok in mladostnikov je vključenih.

Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog

Center za krepitev zdravja

Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov

Nevladne organizacije

Center za družine

Program Neverjetna leta

Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše

Noben deležnik ne spremlja potreb po posamezni vrsti pomoči, zato ni mogoče ugotoviti, ali in na katerih geografskih območjih primanjkujejo določene vrste pomoči.

Veliko deležnikov je aktiviranih, vendar pa protokoli medsebojnega sodelovanja ter poti obravnave niso določeni, pri tem MZ, MDDSZ in MIZŠ deležnikom ne dajejo navodil, usmeritev in priporočil za obvladovanje digitalnih zasvojenosti.

Največ aktivnosti izvedejo zunanji izvajalci, izbrani na javnih razpisih, vendar projektni pristop ni ustrezen, saj ne izhaja iz potreb po pomoči v posameznih delih države.

Zaradi navedenih pomanjkljivosti **ukrepanje** relevantnih deležnikov **ni enotno.**

Mnenje računskega sodišča

MZ, MIZŠ in MDDSZ so prepoznali naraščajočo **problematiko** zasvojenosti otrok in mladostnikov z digitalnimi tehnologijami, saj so v sodelovanju s številnimi deležniki **načrtovali in izvajali več ukrepov in aktivnosti**, vendar pa so bili pri obvladovanju zasvojenosti otrok in mladostnikov z digitalnimi tehnologijami le **delno učinkoviti**.

PRIPOROČILA RAČUNSKEGA SODIŠČA

Revidiranci **naj izvedejo raziskavo o uporabi informacijske tehnologije** s strani otrok in mladostnikov za šolo in prosti čas.

Dokumente načrtovanja naj pripravijo tako, da **natančno opredelijo, kateri ukrepi** naj bi bili izvedeni v okviru posameznega resorja, ter znotraj posameznega resorja **natančno določijo pristojne deležnike** za izvedbo konkretnih ukrepov.

Konkretnije naj določijo vloge deležnikov znotraj posameznih mrež v okviru javne službe, hkrati pa vlogo zunanjih izvajalcev programov v odnosu do deležnikov iz javne službe.